

Andersson Elffers Felix

Verbeterrichtingen voor de
aanpak van huiselijk
geweld in Rotterdam

10 december 2020

Inhoudsopgave

1. Achtergrond & introductie

2. Drie (systeem) doorbraken

3. Bouwblokken en verbeterrichtingen

4. Verbinden, professionaliseren en doorbreken

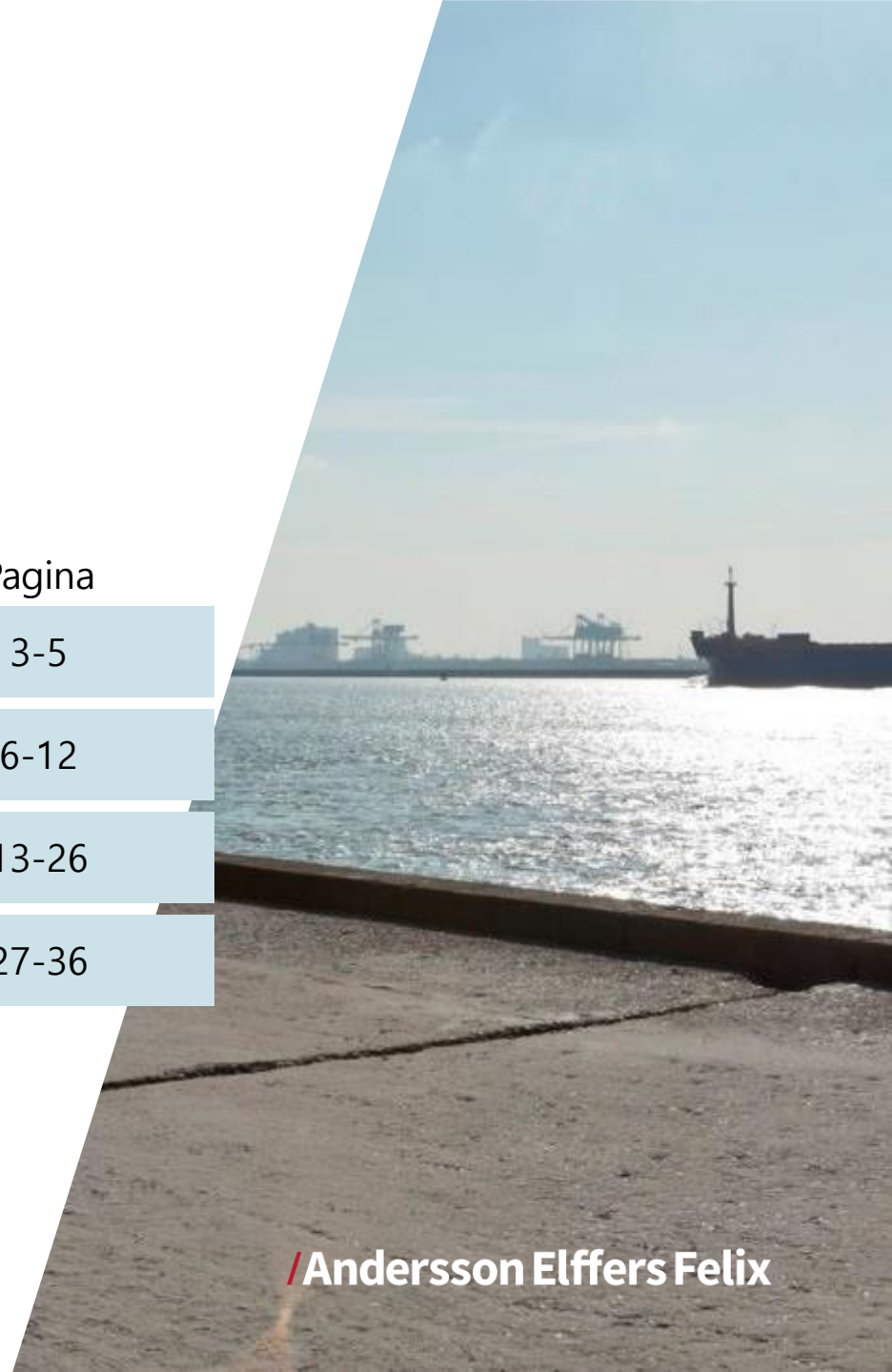
Pagina

3-5

6-12

13-26

27-36

Introductie

- De aanpak van huiselijk geweld in Rotterdam staat sinds de gewelddadige dood van Sarah, Bianca en Humeyra vol in de aandacht.
- In het onderzoek dat naar aanleiding van deze gebeurtenissen uitgevoerd is door het Verwey-Jonker Instituut zijn een aantal knelpunten geïdentificeerd en (mogelijke) oplossingsrichtingen geformuleerd.
- Om opvolging te geven aan de uitkomsten van het onderzoek is het project 'ontwikkelen van scenario's voor de aanpak van huiselijk geweld' in het leven geroepen.
- Dit project staat onder gezamenlijke regie van een stuurgroep waarin een groot aantal van de betrokken

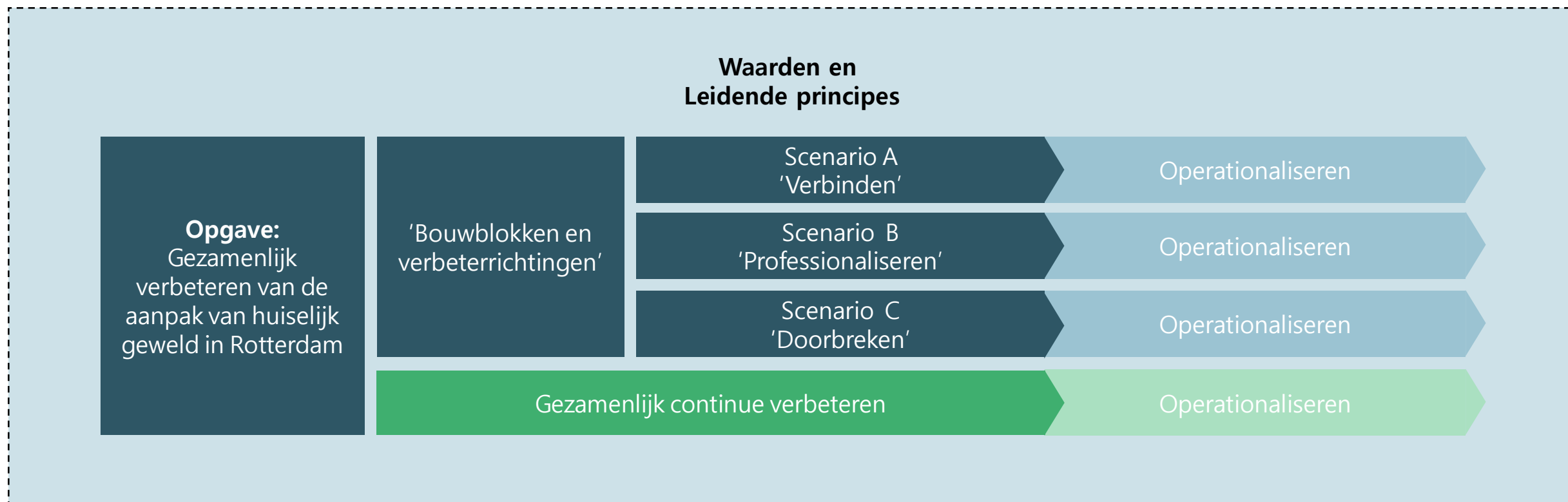
netwerkpartners in de stad zitting nemen: **Ruud Bakker** (Gemeente Rotterdam), **Jolanda Gerritsen** (Arosa), **Linda Terpstra** (Fier), **Thea Roelofs** (Enver), **Kees Zeebregts** (ZVHRR), **Debbie Maas** (VTRR), **Arina Kruithoff** (JBRR), **Anja de Bruin*** (Politie), **Dedy Woei-A-Tsoi** (OM), **Jessica Westerik** (Reclassering) en **René Verkuylen** (Wijkteams)

- De afgelopen periode is het Verwey-Jonker onderzoek gebruikt als startpunt. Vervolgens is een intensief traject doorlopen in de vorm van een groot aantal aanvullende gesprekken en (digitale) werkbijeenkomsten met slachtoffers, professionals, beleidsmakers en bestuurders.
- Het resultaat hiervan zijn meerdere verbeterrichtingen voor de aanpak van huiselijk geweld in Rotterdam.

Breed opgehaalde input voor de verbeterrichtingen en scenario's

Een opgave, een breed scala aan mogelijkheden

/ Drie doorbraken die het
verschil gaan maken

Drie randvoorwaardelijke (systeem)doorbraken

- Om de verbeterrichtingen te kunnen realiseren, zijn drie randvoorwaardelijke (systeem)doorbraken geïdentificeerd.
- Het betreft doorbraken die nodig zijn om elk van de verbeterrichtingen te kunnen realiseren en worden om die reden als randvoorwaardelijk beschouwd.

Creëren gezamenlijke waarden en leidende principes (gerealiseerd)

Ontschot financieren van de noodzakelijke gezinssysteemgerichte hulp.

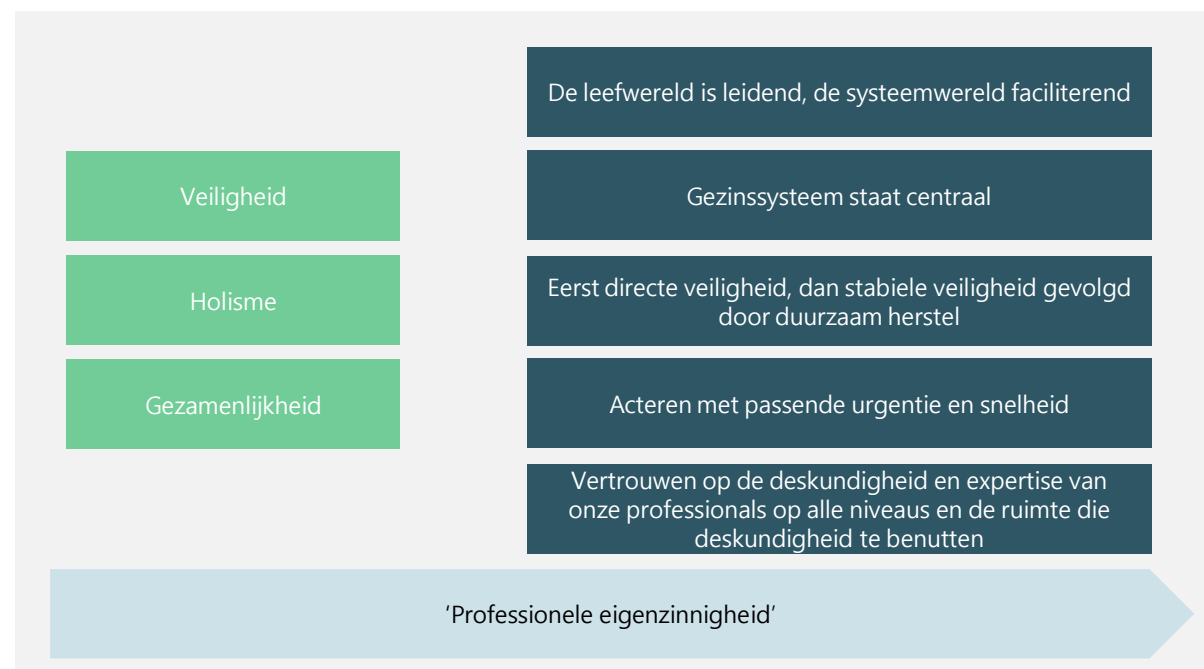

Van keten naar netwerk vraagt gezamenlijk continu verbeteren.

Gezamenlijke waarden en leidende principes (1/2)

- ▶ Elke succesvolle samenwerking vereist gedeelde grond om vanuit te denken en te doen. Ook Verwey-Jonker constateerde deze behoefte en gaf het advies om leidende principes vast te stellen.
- ▶ Op **dinsdag 6 oktober 2020** heeft de stuurgroep van het project 'ontwikkelen van scenario's voor de aanpak van huiselijk geweld' een set waarden en leidende principes vastgesteld.
- ▶ Alle deelnemende partijen (Gemeente Rotterdam, Arosa, Fier, Enver, ZVHRR, VTRR, JBRR, Politie, OM, Reclassering en de Wijkteams) hebben deze uitgangspunten onderschreven
- ▶ De waarden en leidende principes geven richting aan het gezamenlijk organiseren en leveren van hulp, ondersteuning of het inzetten van (beschermings)maatregelen bij huiselijk geweld op alle leefgebieden. Zij zijn ook een belangrijk toetskader.

- ▶ Links **de waarden**, rechts **de leidende principes** en onderliggend '**professionele eigenzinnigheid**'

Professionele eigenzinnigheid (2/2)

- De gedachte achter 'professionele eigenzinnigheid' is dat professionals in de praktijk casussen tegenkomen die tussen wal en schip dreigen te vallen of in situaties terecht komen waarbij (overmatige) regeldruk, administratieve handelingen of processen blokkerend zijn. Dit zijn de casussen waarbij iedereen achteraf denkt 'hadden we maar.'
- Professionele eigenzinnigheid houdt in dat als een professional het nodig acht om af te wijken van de reguliere afspraken, procedures en processen omwille van het welzijn van een gezinssysteem of de (directe) veiligheid van een gezinssysteem, dat verwacht wordt en mag mits het handelen van de professional onderbouwd is ('*comply or explain*').
- Bij het inzetten van professionele eigenzinnigheid geldt dat:
 - Managers en directie de medewerkers altijd zullen steunen indien zij onderbouwd afwijken van afspraken, procedures en processen omwille van het welzijn van een slachtoffer of pleger (met inachtneming van wet- en regelgeving);
- medewerkers onderbouwen en documenteren waarom zij bepaalde keuzes maken en acties ondernemen, zodat geleerd kan worden van deze professionele afwijking en het een plaats kan krijgen in de reguliere werkwijze;
- achteraf altijd geëvalueerd wordt wat er geleerd kan worden van de inzet van 'professionele eigenzinnigheid', zodat bestaande regels en procedures aangescherpt of vernieuwd kunnen worden.
- Professionele eigenzinnigheid is daarmee een uiting van de gezamenlijk vastgestelde waarden en leidende principes.

Ontschot financieren van gezinssysteemgerichte hulp (1/2)

- De huidige hulp bij huiselijk geweld wordt naast de inzet van het wijkteam voornamelijk via de volgende wegen gefinancierd.

Geldstroom	Beïnvloedbaar door gemeente
Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	Ja
Jeugdwet	Ja
Zorgverzekeringswet (Zvw)	Nee
Wet langdurige zorg (Wlz)	Nee
Wet forensische zorg (Wfz)	Nee
Subsidies	ja

- Het overgrote deel wordt gefinancierd via de WMO en de Jeugdwet. De WMO is gericht op het individu en het creëren van zelfredzaamheid. De Jeugdwet richt zich uitsluitend op kinderen.
- Deze manier van financieren is in zijn aard niet congruent met

gezinssysteemgericht werken en tevens gaat het bij hulp bij huiselijk geweld om veiligheid en niet om zelfredzaamheid.

- Zowel door professionals als in het onderzoek uitgevoerd door Verwey-Jonker wordt gepleit voor het 'ontschotten' van de huidige financieringsstromen ofwel het samenvoegen van de financieringsstromen.
- Een randvoorwaardelijke doorbraak is daarmee het ontschot financieren van 'hulp bij HG' vanuit de WMO en de Jeugdwet. Dit ontschotte budget wordt vervolgens toegekend aan een individu binnen een gezinssysteem. Deze manier van financieren kan op relatief korte termijn worden gerealiseerd.
- Om te komen tot succesvolle gezinssysteemgerichte hulp moet dus de mogelijkheid bestaan om deze onschot te financieren. Hiervoor dienen een aantal HG-arrangementen vorm te worden gegeven. (zie volgende pagina).

Ontschot financieren van gezinssysteemgerichte hulp (2/2)

- Door de invoering van een passend **startbudget** wordt voorkomen dat gezinssystemen pas hulp ontvangen na een langdurig proces (gem. 8 weken) van indicatiestellen.
- Dit startbudget geeft professionals de ruimte om direct na de melding van start te gaan met het bieden van (ambulante) hulp en parallel daaraan een gedegen gezinsanalyse te maken. Op basis van deze analyse kan de (eventuele) vervolgbehandeling, inclusief vervolgarrangement, bepaald worden. Voor dit vervolg kan dan de juiste indicatie worden aangevraagd.
- De vervolgarrangementen verschillen in intensiteit, naadloos aansluitend op het startbudget. Dit kan ingericht worden door de intensiteit te koppelen aan de fase waarin een gezinssysteem zich bevindt. Zo worden de beschikbare gelden doelmatig ingezet.
- Deze arrangementen dienen nader vormgegeven te worden samen met professionals en gezinssystemen. Hierbij heeft het de voorkeur te werken met zogenaamde combi-opdrachten met een budgettair kader.
- Het indiceren van de vervolgarrangementen moet gedaan kunnen worden door HG deskundigen zelf en niet alleen of voornamelijk via de vraagwijzer. Op die manier vindt het richten van de financiering zo dicht mogelijk op het gezinssysteem plaats. Verspillen en ver-wijzen wordt daarmee voorkomen.
- Wanneer de waarden en leidende principes echt volledig omarmd worden, zou financiering van hulp niet toegekend horen te worden aan een individu binnen een gezinssysteem, maar aan het gezinssysteem als geheel.
- De huidige wet- en regelgeving staat dit onvoldoende toe. Mogelijk kan de gemeente Rotterdam dit agenderen bij de landelijke beleidsmakers. Hierbij kan ook gedacht worden aan het integreren van de Zvw via een 'DBC huiselijk geweld' of 'DBC kindermishandeling' voor o.a. traumabehandeling.

Fase / Arrangement	Intensiteit
Directe veiligheid	Hoog
Stabiele veiligheid	Hoog / gemiddeld
Duurzaam herstel	Gemiddeld
'Waakvlam'	Laag

Van keten naar netwerk: gezamenlijk continu verbeteren

- De manier waarop het netwerk is georganiseerd is problematisch in het leveren van hulp aan gezinssystemen. Elke organisatie is verantwoordelijk voor haar eigen gedeelte van het proces. In het onderzoek van Verwey-Jonker wordt dit geduid door te stellen dat organisaties 'na elkaar werken en niet met elkaar'.
- Deze dynamiek is tevens belemmerend in het structureel en collectief leren en realiseren van verbetering: elke organisatie leert en verbetert nu individueel.
- De stuurgroep van het project 'ontwikkelen van scenario's voor de aanpak van huiselijk geweld' heeft aangeven duurzaam te willen blijven bestaan. Dit is een belangrijke eerste stap om gezamenlijk continu verbeteren mogelijk te maken.
- Het advies is om deze stuurgroep realisatiekracht te geven door een continu-verbeterteam op te richten waarin de netwerkpartners gezamenlijk op tactisch en operationeel niveau participeren.
- Het continu-verbeterteam kan in de eerste plaats verantwoordelijk gemaakt worden voor het implementeren van de verbeteringen die voortkomen uit de scenario keuze.
- Vervolgens kan dit team blijven bestaan om nieuwe uitdagingen of ontwikkelingen binnen het domein tijdig te signaleren en steeds proactief met verbetervoorstellen te komen. Ook kan na het invoeren van het gewenste startscenario de vervolgon ontwikkeling naar het eind scenario worden ingevuld.
- Gezamenlijk continu verbeteren is een belangrijke systeendoorbraak omdat het 'keten denken en werken' wordt vervangen door het 'netwerk denken en werken' – een fundamenteel ander perspectief op het organiseren van doorbrekende hulp bij huiselijk geweld.
- Hierbij moet verbinding gezocht worden met bestaande gezamenlijke (verbeter) initiatieven zoals het Centrum voor Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (CHGKM) en het Zorg en Veiligheidshuis Rotterdam-Rijnmond (ZVHRR).

/ Bouwblokken als basis voor scenario's

Ontwikkelen van verbeterrichtingen: Wijkteam als basis (1/4)

- Er is een fundamentele keuze gemaakt in het ontwikkelen van de verbeterrichtingen: bij alle richtingen wordt er vanuit gegaan dat hulp bij huiselijk geweld georganiseerd wordt vanuit een wijkteam.
- Voor deze keuze zijn meerdere redenen:
 - De wijkteams zijn in staat hulp te bieden bij allerlei soorten problemen. Deze problemen hangen vrijwel altijd samen met de HG-problematiek. In bijna alle gevallen speelt ook de geografie een grote rol in de aanpak. Het wijkteam is daarmee de logische plek voor een holistisch hulpaanbod.
 - De wijkteams staan het dichtst bij de burgers en hebben het meeste *feeling* bij de omgeving en het steunende (wijk)netwerk van iemand.
 - In geen van de bijeenkomsten met professionals is het weghalen van HG uit het wijkteam als wenselijk bestempeld.
- Er zijn echter aspecten van het organiseren van 'hulp bij huiselijk geweld' die wijkteamoverstijgend georganiseerd kunnen (of moeten) worden terwijl het wijkteam de centrale spil blijft in het bieden van hulp aan gezinssystemen. Te denken valt aan:
 - Zorg- en veiligheidsoverleg voor complexere gebiedsbrede huiselijk geweld casuïstiek (gebiedsniveau)
 - Hoogwaardige expertise (zoals ouderen mishandeling of schadelijke traditionele praktijken) die voor meerdere wijkteams geclusterd wordt georganiseerd (gebiedsniveau)
 - Opleidings- en trainingsmogelijkheden voor HG-professionals inclusief intervisie en supervisie (gebieds- tot stadniveau)
 - Het continu-verbeterteam (stadsniveau)

Ontwikkelen van verbeterrichtingen: Ontwerpcriteria (2/4)

- Bij het ontwikkelen van de scenario's hebben we gebruik gemaakt van een viertal ontwerpcriteria.
- Alle verbetermogelijkheden die niet voldoen aan deze criteria maken geen onderdeel uit van de scenario's

Congruentie met de gezamenlijke waarden en leiden principes. Alle scenario's en bijbehorende verbeterrichtingen en – ideeën passen bij de vastgestelde waarden en leidende principes. Verbeterrichtingen die niet aansluiten of strijdig zijn met de waarden en leidende principes vallen af.

Gedragen door het netwerk. De scenario's maken zo veel mogelijk gebruik van de verbeterrichtingen bedacht door de professionals zelf. Daarbij zijn de scenario's op bestuurlijk niveau getoetst bij de netwerkpartners.

Verwey-Jonker als toetssteen. De scenario's dienen een antwoord te geven op de knelpunten beschreven in het Verwey-Jonker onderzoek en voor te bouwen op de benoemde oplossingsrichtingen.

Uitvoerbaar en concreet. Er is grote behoefte aan daadwerkelijke verandering in de praktijk. De scenario's bevatten om die reden concrete verbetervoorstellen.

Ontwikkelen van verbeterrichtingen: Bouwblokken (3/4)

- De verbeterrichtingen zijn tot stand gekomen door samen met slachtoffers, professionals en bestuurders knelpunten oplossingen te identificeren voor verschillende bouwblokken.
- De zeven bouwblokken die de kern vormen van de scenario's zijn als volgt zijn hiernaast weergegeven.
- De combinatie van verschillende verbeterrichtingen per bouwblok vormt gezamenlijk een scenario. Zo ontstaat er een samenhangend aantal scenario's.

Ontwikkelen van verbeterrichtingen: Duiden verandering (4/4)

- De verbeterrichtingen per bouwblok duiden we door te bepalen in hoeverre ze een breuk vormen met de huidige situatie. Hiervoor gebruiken we vier niveaus van 'mate van verandering'
 - Optimalisatie
 - Verbetering
 - Innovatie
 - Disruptie
- Alle scenario's gaan uit van de eerder benoemde 'randvoorwaardelijke systeemdoorbraken' om vervolgens vanuit die fundamentele doorbraken verder te veranderen. Zonder deze doorbraken kunnen onderdelen van de scenario's niet (ten volle) worden gerealiseerd.

Optimalisatie. In het geval van optimaliseren wordt uitgegaan van het incrementeel en vraag-gestuurd verbeteren van dat wat er al is.

Verbetering. Continu en organisch verbeteren staat centraal. Dit gaat gepaard met een beperkte mate van pro-activiteit in het signaleren van verbetermogelijkheden.

Innovatie. Innoveren betekent continu, proactief en systematisch verbeteren en het bieden van alternatieven voor wat er al is.

Disruptie. Systeemdoorbrekende alternatieve manieren van denken en doen

Een breed scala aan verbeterrichtingen

	Bouwblok 'Toegang'	Bouwblok 'Effectieve hulp'	Bouwblok 'Financiering'	Bouwblok 'Samen- werking'	Bouwblok 'Professionals'	Bouwblok 'Netwerk'	Bouwblok 'regels, procedures & administratie'
 Optimalisatie				+	+		+
 Verbetering	++		++	++	++	++	++
 Innovatie	+++	+++			+++	+++	+++
 Disruptie	++++		++++	++++			++++

Bouwblok: Toegang

Omschrijving verandering

	Niet passend bij ontwerpcriteria.
	Nabijheid: Inzetten op kennisontwikkeling en -verbreding op vindplaatsen. Toegankelijkheid: Investeren in het herkennen van huiselijk geweld bij de gemeentelijke toegangspunten (vraagwijzers, stedelijke loketten). Tevens de Wijkteams, VTTR en de vraagwijzer directer verbinden door warme overdracht en ondersteuning aan de vraagwijzer met HG-deskundigheid.
	Nabijheid: - Toegankelijkheid: Verbeteren van de directe toegankelijkheid, door slimme digitale of telefonische mogelijkheden, van de wijkteams voor nieuwe hulpbehoevende gezinssystemen.
	Nabijheid: Effectieve fysieke aanwezigheid op vindplaatsen in de wijk (spreekuren op locatie). Toegankelijkheid: -

- ▶ Het bouwblok 'toegang' gaat over directe de toegang tot hulp of veiligheid voor burgers.
- ▶ Dit bouwblok is ingericht via twee variabelen: '**nabijheid**' en '**toegankelijkheid**':
 - ▶ De manier waarop 'nabijheid' wordt georganiseerd is de mate waarin men aanwezig is in het wijknetwerk (huisartsen, scholen, huizen van de wijk, etc).
 - ▶ De manier waarop 'toegankelijkheid' wordt georganiseerd gaat over de mate waarin de wijkteams te bereiken zijn. Belangrijk onderdeel hiervan is direct en goed contact tussen VTTR en de wijkteams. Tevens wordt gezien welke rol ervaringsdeskundigen kunnen spelen om de drempel verder te verlagen.
- ▶ Gezien de mate van verandering die nodig is, is 'optimaliseren' niet toereikend. De benodigde verandering begint bij 'verbetering'
- ▶ Bij het organiseren van verbeterde toegang wordt verbinding gemaakt en afstemming gezocht met het CHGKM en de sleutelpersonen in de wijk.

Bouwblok: Effectieve hulp

Omschrijving verandering

	Niet passend bij ontwerpcriteria.
	Niet passend bij ontwerpcriteria.
	Effectieve hulp: Vergroten van de effectiviteit van de HG aanpak door het ontwikkelen een integraal hulpaanbod (onder andere door ontwikkelen van gezinssysteemgerichte HG arrangementen) zodat snel en effectief hulp geboden kan worden. Dit vraagt om een inhaalslag voor hulp aan plegers inclusief het organiseren van opvangplekken.
	-

- Het bouwblok 'effectieve hulp' gaat over het beschikbare hulpaanbod voor het gezinssysteem. De focus in dit bouwblok ligt op snel de juiste actie inzetten.
- Er is een inhaalslag nodig op het plegerhulpaanbod. Gezien het leidende principe 'het gezinssysteem centraal' is de enige congruente keuze om, in aanvulling op het bestaande aanbod, zowel een plegerhulpaanbod te ontwikkelen en in te kopen alsook plegeropvang te financieren. Zo kan het gehele gezinssysteem effectiever geholpen worden.
- Dit is een significante verandering ten aanzien van de huidige situatie. Om die reden duiden we deze verandering aan als 'innovatie'.
- 'Effectieve hulp' hang sterk samen met 'financiering' en 'netwerk' omdat effectieve hulp passend gefinancierd moet worden (door middel van arrangementen) en de hulp het meest effectief georganiseerd kan worden door centrale regie.

Bouwblok: Financiering

Omschrijving verandering

	Niet passend bij ontwerpcriteria.
	Integratie: Ontschotten van WMO en jeugdgelden in een direct beschikbaar 'startbudget' en verschillende aanvullende arrangementen wisselend in intensiteit. Toekenning: Aan een individu binnen het gezinssysteem ten behoeven van het gehele gezinssysteem.
	-
	Integratie: - Toekenning: Aan het gezinssysteem

- Het bouwblok 'Financiering' bevat de manieren waarop het hulpaanbod gefinancierd kan worden, inkoop vanuit de gemeente is hier het grootste onderdeel van.
- In essentie zijn er twee onderdelen: **de integratie / organisatie** van de gelden en het **toekennen** van de gelden.
- De mate van verandering is minimaal 'verbetering' en daarnaast is er een disruptieve variant.
- Het toekennen van gelden aan een gezinssysteem is op dit moment niet mogelijk vanwege landelijke wet- en regelgeving.
- 'Financiering' hang sterk samen met 'effectieve hulp' en 'netwerk' omdat de financiering effectieve aanpak gericht op het familiesysteem door alle partijen faciliteert.
- De rol van HG deskundigen in het inzetten van het startbudget en het indiceren van de vervolgarangementen is cruciaal.

Bouwblok: Samenwerking

Omschrijving verandering

Elkaar kennen: Elkaar op inhoud en op alle niveaus kennen. Beschikbaarheid van statische informatie over rollen en verwachtingen in het netwerk inclusief een 'telefoonboek'
Collectief lerend vermogen: Instrumentele kennis- en vaardighedenontwikkeling middels een digitaal trainingsaanbod.
Informatie uitwisseling: Statische informatie (een 'oplegger') over de AVG en een 'AVG en HG in Rotterdam convenant'

Elkaar kennen: Bekend zijn met de werkwijze van partnerorganisaties door middel van 'kijkjes in de keuken' (meeloopstages) zowel op de werkvloer, als op leidinggevend als management niveau.
Collectief lerend vermogen: Gezamenlijke intervisie en supervisie
Informatie uitwisseling: Gezamenlijke training 'AVG en HG in Rotterdam'

-

Elkaar kennen: Elkaars leefwereld snappen door proactief ervaringen uit te wisselen plus een dynamische manier (app) om informatie over rollen en verwachtingen te ontsluiten.
Collectief lerend vermogen: Oprichten van een HG-academie en het ontwikkelen van een gezamenlijke leervisie inclusief ontwikkelaanbod met als basis het meester-gezel principe
Informatie uitwisseling: Dynamische informatie middels een AVG en HG in Rotterdam (app) inclusief hulplijn

- ▶ Het bouwblok 'Samenwerking' gaat over de manier waarop professionals, leidinggevende en bestuurders met elkaar interacteren en de mate waarin zij elkaar wel of niet weten te vinden en elkaars leefwereld begrijpen.
- ▶ Het de management- en bestuurslagen hebben een belangrijke rol en voorbeeldfunctie in het faciliteren van de onderlinge samenwerking.
- ▶ Dit bouwblok kent drie subthema's '**elkaar kennen**', '**collectief lerend vermogen**' en '**informatie uitwisseling**':
 - ▶ Elkaar kennen gaat over de mate waarin professionals in de praktijk elkaars leefwereld begrijpen en weten wat ze van elkaar mogen verwachten.
 - ▶ Collectief lerend vermogen gaat over de mate waarin er gezamenlijk ontwikkeld wordt.
 - ▶ Informatie uitwisseling gaat voornamelijk over hoe omgegaan wordt met de AVG.
- ▶ In het verder vormgeven van de samenwerking moet de aansluiting met bestaande samenwerkingsverbanden zoals het CHGKM en het ZVHRR worden ingericht. In het bijzonder als het gaat om het opstellen van een 'AVG en HG in Rotterdam convenant'

Bouwblok: Professionals

Omschrijving verandering

	HR samenwerking: Bestuurlijk delen van HR vraagstukken, zoals werving en selectie. Vakmanschap: Primair ontwikkelen door learning on the job middels een 'buddy-systeem'
	HR samenwerking: - Vakmanschap: Ontwikkelen van een gezamenlijke professionele standaard in Rotterdam of de regio Rotterdam Rijnmond.
	HR samenwerking: Gezamenlijk strategisch personeelsaanpak en vervolgens uitvoeren op tactisch en operationeel niveau door gezamenlijke loopbaanpaden te ontwikkelen en een gedeelde werving / wervingscampagne te starten. Vakmanschap: -
	

- Het bouwblok 'professionals' betreft alle medewerkers: professionals, leidinggevend en bestuurders in het netwerk omtrent huiselijk geweld. Daarbij gaat hij zowel om het hebben van voldoende professionals als passend opgeleide professionals.
- Het de management- en bestuurslagen hebben een belangrijke rol in het organiseren van vakmanschapsontwikkeling.
- Dit is opgesplitst in twee elementen '**HR samenwerking**' en '**vakmanschap**':
 - HR samenwerking gaat over de mate waarin er samengewerkt wordt om HR uitdagingen, zoals het hebben van voldoende professionals, gezamenlijk worden opgepakt.
 - Vakmanschap betreft de manier waarop het ontwikkelen van 'hulp bij HG' als vakgebied gezamenlijk verder wordt vormgegeven.

Bouwblok: Netwerk

Omschrijving verandering

	Niet passend bij ontwerpcriteria.
	Regie: HG deskundige* voert de casusregie vanaf het moment dat een casus is overgedragen aan het wijkteam tot aan het moment dat een ondersteuningsplan is afgerond. De intensiteit van de regie wordt bepaald op basis van de behoefte van een casus. Schaal (verbinden): Incidenteel gebiedsbreed zorg- en veiligheidsoverleg met actieve inzet en betrokkenheid van alle netwerkpartners.
	Regie: HG deskundige voert ook de regie op het inzetten van experts (tweede lijn) Schaal (verbinden): Structurele gebiedsbrede zorg- en veiligheidsteams met actieve inzet en betrokkenheid van alle netwerkpartners.
	-

- ▶ Het bouwblok 'netwerk' gaat over het gezamenlijk directer verbinden en versimpelen van het zorg- en veiligheidsnetwerk.
- ▶ Bij dit bouwblok is onderscheid te maken tussen twee 'knoppen om aan te draaien': '**regie**' en '**schaal**':
 - ▶ Regie gaat over wie in het netwerk de regie voert / de coördinatie op zich neemt.
 - ▶ De schaal betreft het niveau waarop georganiseerd is (wijk, gebied, stad of regio) en hoe men elkaar verbindt.
- ▶ Gezien de mate van verandering die nodig is, is 'optimaliseren' niet toereikend. De benodigde verandering begint bij 'verbetering'.
- ▶ Het stuk 'regie' hangt samen met de bouwblokken 'financiering' en 'effectieve hulp' omdat de regiefunctie en het inrichten van het startbudget en de integrale vervolgarangementen (van wisselende intensiteit) elkaar versterken.
- ▶ In het uitwerken van de regiefunctie in het wijkteam wordt de verbinding gezocht met het ZVHRR en het CHGKM zodat deze gedurende het hele hulpproces op elkaar aansluiten en elkaar versterken.

Bouwblok: Afspraken, procedures en administratie

Omschrijving verandering

Reactief verbeteren: Wanneer problemen zich aandienen worden ze incidenteel aangepakt en opgelost.

Organisch verbeteren: Actief en structureel verminderen van afspraken, procedures en administratie.

Proactief verbeteren: Systematisch verminderen van afspraken, procedures en administratie middels een methode zoals 'lean'.

Herontwerp: Afspraken, procedures en (gevraagde) administratie herontwerpen op basis van vertrouwen in plaats van beheersing.

- Het bouwblok 'Afspraken, procedures en administratie' is in het leven geroepen om op de korte termijn belemmering inzichtelijk te maken en aan te pakken.
- Dit bouwblok is sterk volgend aan de keuzes die bij andere bouwblokken worden gemaakt.
- De mate van verandering is vooral te beschouwen door te kijken naar '**hoe actief**' gehandeld wordt in het verminderen van de afspraken, procedures en administratie.

Operationaliseren verbeterrichtingen

	Bouwblok 'Toegang'	Bouwblok 'Effectieve hulp'	Bouwblok 'Financiering'	Bouwblok 'Samen- werking'	Bouwblok 'Professionals'	Bouwblok 'Netwerk'	Bouwblok 'regels, procedures & administratie'
Organisatie							
Cultuur							
Middelen							
Mensen							
Organisatie							
Cultuur							
Middelen							
Mensen							
Organisatie							
Cultuur							
Middelen							
Mensen							
Organisatie							
Cultuur							
Middelen							
Mensen							

P.M.
Per bouwblok worden de verbeterrichtingen geoperationaliseerd. Op hoofdlijnen zal dit gaan om de impact op: de organisatie en cultuur (van het netwerk) en de benodigde mensen en middelen (waaronder financiën). Onderdeel hiervan is tevens het gevraagde verandervermogen van de netwerkpartners en de wijkteams.

/ Drie samenhangende scenario's

Verbinden, professionaliseren en doorbreken

- De verschillende verbeterrichtingen per bouwblok zijn gecombineerd in een aantal samenhangende scenario's (zie volgende pagina). Deze scenario's hebben de titels 'verbinden' 'professionaliseren' en 'doorbreken' gekregen.
- De gedachte hierbij is dat het netwerk eerst goed verbonden moet worden alvorens te kunnen professionaliseren en uiteindelijk doorbreken (*'stepping stone model'*).
- Uit deze titels blijkt ook nadrukkelijk de samenhang tussen de keuzes die per bouwblok gemaakt kunnen worden. Niet alle combinaties van verbeterrichtingen vormen een levensvatbaar scenario.
- In sommige gevallen is de ene veranderrichting randvoorwaardelijk of kaderstellend aan een ander. Het invoeren van de regiefunctie in het wijkteam kan niet succesvol gerealiseerd worden zonder het organiseren en ontwikkelen van een 'startbudget' en vervolgarangementen.
- In vrijwel alle gevallen zijn de veranderingen per bouwblok volgordelijk. Dit betekent dat de verbeterrichtingen 'stapelen'. Een keuze voor 'innovatie' omvat ook alle verbeterpunten uit 'optimalisatie' en 'verbetering'.
- Om deze samenhang inzichtelijk te maken en goed dialoog te kunnen voeren over de (mogelijke) combinaties van verbeterrichtingen zijn de drie scenario's gevormd.
- Uiteraard is het mogelijk om alternatieve combinaties van verbeterrichtingen te maken en nieuwe scenario's te vormen. Hierbij dient de samenhang ten alle tijden geborgd te blijven.
- Voor alle scenario's geldt dat het gevraagde verandervermogen, ook in termen van mensen en middelen, in een vervolgstadium gemaakt zal worden middels een Maatschappelijke Kosten-Baten Analyse (MKBA).

Verbinden, professionaliseren en doorbreken

	Bouwblok 'Toegang'	Bouwblok 'Effectieve hulp'	Bouwblok 'Financiering'	Bouwblok 'Samen- werking'	Bouwblok 'Professionals'	Bouwblok 'Netwerk'	Bouwblok 'regels, procedures en administratie'	
Scenario 'Verbinden'	++		++	+	+	++	+	 Optimalisatie
Scenario 'Professionaliseren'	+++			++	+	++	++	 Verbetering
Scenario 'Doorbreken'	++++		++++	++++	+++	+++	++++	 Innovatie.
								 Disruptie.

Scenario A – Verbinden

- Het eerst scenario heeft als centraal thema 'verbinden'. Het is noodzakelijk om eerst het netwerk goed te verbinden alvorens er gewerkt kan worden aan 'professionaliseren' en 'doorbreken'.
- Dit scenario gaat vooral uit van een combinatie van het optimaliseren van de huidige situatie en op andere vlakken (organisch) verbeteren.
- Dit scenario is te beschouwen als voornamelijk reactief: inspelen op dat wat nodig is.
- Van de drie scenario's is de verandering het geringst. Daarmee is de verwachte investering in tijd en financiële middelen ook het meest beperkt. Voordeel hiervan is dat de eerste resultaten snel zichtbaar kunnen worden.
- De te verwachten maatschappelijke dan wel positieve financiële effecten (van verminderde hulpvraag op de lange termijn) zijn daarmee tevens minder groot.
- Grote verandering ten aanzien van de huidige situatie, los van de randvoorwaardelijke systeemdoorbraken, zijn onder andere:
 - Het invoeren van centrale regie op HG-casussen (na overdracht aan een wijkteam) door HG deskundigen uit de wijkteams.
 - Invoeren van een 'startbudget' en vervolgarrangements waarmee directe en passende hulp geboden kan worden.
- Op de volgende slide is per bouwblok de ontwikkelrichting weergegeven.

Scenario A – Verbinden

Toegang	+	Indirecte nabijheid en getrapte toegankelijkheid. Kennis van huiselijk geweld is aanwezig op alle 'vindplaatsen' (zoals huisartsen en scholen) in de wijk. Het Wijkteam, VTRR en de vraagwijzer staan in direct(er) contact en zorgen voor warme overdracht.	Professionals	+	Delen van HR uitdagingen. Invoering van een bestuurlijk strategisch HR overleg om de juiste mensen te kunnen vinden en behouden
Effectieve hulp	+	Gezinssysteemgericht hulpaanbod. Ontwikkelen van een integraal hulpaanbod waarin ook aanbod voor plegers van huiselijk geweld opgenomen is, inclusief de mogelijkheid tot plegeropvang.	Netwerk	+	Regie in het wijkteam. De HG deskundige in het wijkteam functioneert, na de casusoverdracht aan het wijkteam, als casusregisseur. Indien nodig is een gebiedsbreed zorg- en veiligheidsoverleg beschikbaar.
Financiering	+	Ontschotten van geldstromen. De WMO en jeugdgeldstromen zijn gebundeld in een startbudget en een aantal HG-arrangementen verschillend in intensiteit. Budget wordt toegekend aan individuen binnen een gezinssysteem ten behoeven van het geheel.	Regels, procedures en administratie	+	Reactief. Het vereenvoudigen van de regels, procedures en administratie vindt reactief (probleem gestuurd) plaats. Knelpunten worden aangepakt.
Samenwerking	+	Heldere afspraken en verwachtingen. Basale mate van elkaar inhoudelijk kennen op alle organisatieniveaus. Beschreven 'wie is wie', een gezamenlijk digitaal trainingsaanbod, 'oplegger AVG' en informatie-uitwisselingsconvenant.			

Scenario B – Professionaliseren

- Het scenario 'Professionaliseren' heeft als centraal thema het gezamenlijk vergroten van de (vak)volwassenheid van het netwerk dat hulp bij huiselijk geweld biedt. Dit scenario bouwt voort op scenario A- 'Verbinden'.
- Dit scenario gaat voornamelijk uit van 'verbetering'.
- Beginnende verschuiving van reactief naar pro-actief. Actief gaan inspelen op de behoefte aan vindbaarheid en ondersteuning.
- De verandering ten aanzien van de huidige situatie is aanzienlijk. Daarmee is de verwachte investering in tijd en financiële middelen omvangrijker dan in scenario A.
- De te verwachten maatschappelijke dan wel positieve financiële effecten (van verminderde hulpvraag op de lange termijn) zijn daarmee groter dan in scenario A.
- De grootste verandering en doorontwikkeling ten aanzien van scenario A is tweeledig:
 - De directe toegankelijkheid van de wijkteams wordt verbeterd door (slimme) digitale of telefonische mogelijkheden te bieden.
 - Gezamenlijke vormgeving van 'vakmanschap' binnen de HG context
- Op de volgende slide is per bouwblok de ontwikkelrichting weergegeven.

Scenario B – Professionaliseren

Toegang	+	Optimale toegankelijkheid De directe toegankelijkheid van de wijkteams wordt verbeterd door slimme digitale of telefonische contactmogelijkheden te bieden	Professionals	+	Ontwikkelen vakvolwassenheid Gezamenlijk ontwikkelen en implementeren van professionele standards omtrent hulp bij HG in Rotterdam of de regio Rotterdam Rijnmond.
Effectieve hulp	+	Gezinssysteemgericht hulpaanbod. Ontwikkelen van een integraal hulpaanbod waarin ook aanbod voor plegers van huiselijk geweld opgenomen is, inclusief de mogelijkheid tot plegeropvang.	Netwerk	+	Regie in het wijkteam De HG deskundige in het wijkteam functioneert, na de casusoverdracht aan het wijkteam, als casusregisseur. Indien nodig is een gebiedsbreed zorg- en veiligheidsoverleg beschikbaar.
Financiering	+	Ontschotten van geldstromen. De WMO en jeugdgeldstromen zijn gebundeld in een startbudget en een aantal HG-arrangementen verschillend in intensiteit. Budget wordt toegekend aan individuen binnen een gezinssysteem ten behoeven van het geheel.	Regels, procedures en administratie	+	Organisch verbeteren Het verminderen van regels, procedures en administratie vindt plaats in lijn met het ontwikkelen van de gezamenlijke professionele standaard.
Samenwerking	+	Elkaar versterken en weten te vinden Kijken in elkaars 'keuken' (meeloopstages) waardoor meer inzicht ontstaat in elkaars werkwijzen inclusief netwerk-brede intervisie. Gezamenlijke training in 'AVG en HG'.			

Scenario C – Doorbreken

- Het scenario 'Doorbreken' heeft als centraal thema het gezamenlijk realiseren van doorbraken in de aanpak van huiselijk geweld. Dit scenario bouwt voort op scenario A- 'Verbinden' en scenario B '- 'Professionaliseren'.
- Dit scenario gaat voornamelijk uit van innovatie en disruptie.
- Vraagt om een (pro)actieve en alerte houding van alle netwerkpartners zowel individueel als gezamenlijk in het ontwikkelen en doorvoeren van de verbeterrichtingen.
- De verandering ten aanzien van de huidige situatie is significant. Daarmee is de verwachte investering in tijd en financiële middelen omvangrijker dan in scenario A en B.
- De te verwachten maatschappelijke dan wel positieve financiële effecten (van verminderde hulpvraag op de lange termijn) zijn daarmee groter dan in scenario A en B.
- De grootste verandering ten aanzien van scenario A en B is drieledig.
 - Oprichten van gebiedsbrede zorg- en veiligheids*teams*.
 - Verregaande integratie van leren en ontwikkelen en collectieve (strategische) HR aanpak binnen het HG vakgebied.
 - Doorbreken van belemmerende uitgangspunten in de financieringsstructuur.
- Op de volgende slide is per bouwblok de ontwikkelrichting weergegeven.

Scenario C – Doorbreken

Toegang	+	Maximale nabijheid en maximale toegankelijkheid HG deskundigen zijn aanwezig op 'vindplaatsen' in het wijknetwerk (zoals huisartsen, huizen van de wijk en scholen)	Professionals	+	Professioneel netwerk. Gezamenlijke strategische personeelsaanpak inclusief wervingscampagne en afgestemde loopbaanpaden
Effectieve hulp	+	Gezinssysteemgericht hulpaanbod. Ontwikkelen van een integraal hulpaanbod waarin ook aanbod voor plegers van huiselijk geweld opgenomen is, inclusief de mogelijkheid tot plegeropvang.	Netwerk	+	Verbinden van zorg en veiligheid ('wrap around'). Noodzakelijke expertise wordt aangehaakt op het netwerk als het gezinssysteem (collegiale consultatie) daarom vraagt. Inrichten van gebiedsbrede zorg- en veiligheids <i>teams</i> .
Financiering	+	Financiering van gezinssysteemgerichte hulp. Een Indicatiestelling en bijbehorende financiering wordt toegekend aan een gezinssysteem.	Regels, procedures en administratie	+	Van beheersing naar vertrouwen. De huidige regels, procedures en administratie worden vervangen door heldere resultaatafspraken vanuit vertrouwen met effectieve en minimale verantwoording achteraf.
Samenwerking	+	Vanuit één leefwereld denken en doen. Beschikbaarheid van samenwerking-ondersteunende app. Oprichten van een gezamenlijke Rotterdamse HG academie met gezamenlijk ontwikkeld opleidingsaanbod en gemengde opleidingsgroepen.			

**Andersson
Elffers
Felix**